

Типові редакційні вказівки на створення карт територій адміністративних районів

(Затверджені начальником Укргеодезкартографії 25.06.96 р.)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

1.1. Дані редакційні вказівки встановлюють порядок створення нового виду картографічної продукції.

1.2. Карти адміністративних районів /надалі КАР/ є картографічними виданнями оглядово-довідкового характеру, призначеного для раціональної організації території району, при якій забезпечуються оптимальні умови для функціонування виробничогосподарського комплексу, розселення, будівництва, збереження і покращення природного середовища, забезпечення якісних умов життєдіяльності населення при умові ефективного і комплексного використання природних та матеріальних ресурсів. КАР служать для органів державного управління та місцевого самоврядування наглядним графічним матеріалом при плануванні виробництва, при вирішенні практичних питань управління та інших потреб.

1.3. КАР створюються, як правило, в масштабі 1 : 50 000 на 1-2 аркушах.

1.4. Карти створюються на основі топографічної карти масштабу 1 : 50 000 із застосуванням найбільш економічних технологій створення та підготовки до видання.

1.5. Основні елементи змісту карти зображуються у відповідності з діючими "Умовними знаками для топографічної карти масштабу 1 : 50 000".

1.6. КАР випускають у вигляді чотирьох — або шестикольорових тиражних відбитків у варіанті довідково-настінного використання. Тираж карт визначається підприємством за погодженням з відповідною районною державною адміністрацією або іншим замовником. Кольорова проба карти погоджується в Укркартгеофонді, у відповідній районній державній адміністрації (замовника) та затверджується до друку керівництвом підприємства.

1.7. На листах карт рисунок, разом з позарамковим оформленням, повинен мати розмір в залежності від технічної можливості картфабрики (не більше 88 x 115 см). Лист карти повинен бути заповнений зображенням ситуації повністю до внутрішньої рамки /до карт — врізок/. Елементи змісту, які відіграють важливу роль в господарській діяльності району повинні бути показані за межами району (по можливості).

В дрібному масштабі (1:2 000 000) врізкою розміщується карта області з виділенням картографованого району.

Врізки, необхідні для тематичних додатків до основної карти створюються, як правило, в масштабі 1 : 500 000.

Карта, як правило, вміщує короткий опис району, план райцентру (в масштабі 1:20000 - 1:25000), табличні дані, і т.ін.

1.8. Карти повинні відповідати таким основним вимогам:

- достовірно і точно показувати місцерозташування і сучасний стан об'єктів місцевості;
- зображувати з необхідною повнотою і детальністю типові риси і характерні особливості території;
- бути наглядними, читабельними, давати змогу швидко оцінювати місцевість та легко орієнтуватися на ній;
- мати додаткову інформацію в порівнянні з топографічними картами.

1.9. КАР складаються і підготовляються до видання підприємствами Укргеодезкартографії на договірних умовах (типовий договір додається) та передаються для друку на Державну картографічну фабрику.

2. ЗМІСТ КАРТ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНІВ

2.1. На картах наносяться межі, населені пункти, автодороги, залізниці, об'єкти гідрографії, рельєф, рослинність, сільськогосподарські угіддя, межі, промислові та соціально-культурні об'єкти.

В обов'язковому порядку виділяються центри адміністративних утворень (районні, міські, селищні, сільські ради) та їх межі, межі та підписи значних землевласників та землекористувачів. Додатковими умовними знаками можуть виділятися об'єкти, характерні для даного району, наприклад, породи лісу, грибні та ягідні місця для лісових районів, об'єкти інфраструктури для сільського господарства при наявності додаткових вимог відповідної райдержадміністрації.

2.2. Основні та додаткові умовні знаки пояснюються в легенді карти. Тематичні умовні знаки карт-врізок пояснюються в межах карт-врізок.

2.3. З метою більш повного та швидкого вивчення карти, а також для забезпечення покажчика положення об'єктів на карті будується і підписується сітка квадратів через 2 см.

2.4. Територія району для кращого виділення, як правило, відтінюється фоном за його межами.

3. СКЛАДАННЯ ТА РЕДАГУВАННЯ КАРТ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНІВ

3.1. Редагування карт здійснюється на всіх етапах їх створення і складається із:

- редакційно-підготовчих робіт;
- редагування в процесі складання, підготовки карти до видання;
- перевірки і прийомки закінчених видів робіт та готової продукції.

3.2. До редакційно-підготовчих робіт відносяться:

- збір картографічних та інших матеріалів, необхідних для складання карти;
- вивчення району картографування та картографічних матеріалів;
- відпрацювання редакційних вказівок;

3.3. Редакційні вказівки на окремих район створюються на основі даних типових редакційних вказівок, та конкретних роз'яснень:

- коротка характеристика району;
- характеристика основних та додаткових картматеріалів та рекомендації щодо їх використання;
- щодо відбору об'єктів;
- щодо складання тематичного навантаження;
- щодо складання карт-врізок;
- щодо технології складання та підготовки карти до видання;
- щодо відтворення географічних назв та узгодження з топографічними картами.

До редакційних вказівок додається схема компоновки карти, схема основних та додаткових картматеріалів.

3.4. Редакційні вказівки погоджуються з головним інженером експедиції (начальником цеху) та затверджуються головним редактором (інженером) підприємства.

3.5. Редагування в процесі складання та підготовки карти до видання здійснюється методом постійного керівництва роботою підрозділів, редакційної перевірки листів та перевірки завершених видів робіт на всіх етапах створення карти.

3.6. КАР створюються, як правило, методом складання та підготовки до видання або переоформлення видавничих оригіналів топографічної карти масштабу 1 : 50 000 та складання карт-врізок, текстових та табличних матеріалів.

3.7. Складання та підготовка карт до видання виконується за традиційними технологіями для топографічних карт із додаванням спеціального змісту.

В разі застосування технології з використанням видавничих оригіналів, виготовляються дублікати діапозитивів і виконується їх монтаж.

Після цього, виготовляються копії монтажів на прозорому або матованому пластику в прямому зображенні.

Потім видаляються об'єкти і характеристики об'єктів, які не підлягають показу, заправляються зображення стиків листів, оформляються наклейки спеціальних значків, власних назв і пояснювальних підписів.

3.8. Карт-врізки складаються та підготовляються до видання методом гравіювання, видавничого креслення на роздільних основах на матованому пластику або одержують кольоророздільні діапозитиви із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій, оформляються наклейками і монтуються на основу.

3.9. На картах видаляють:

- відносні висоти споруд баштового типу, радіо- і телещогл, териконів, опор ліній електропередачі, заводських і фабричних труб, особливо високих будинків;
- склади пального і газгольдери;
- пояснювальні підписи про вид промислових об'єктів /станцій перекачки нафтопродуктів, компресорних станцій, шахт, штолень, електропідстанцій/;
- характеристики тунелів, естакад і мостів на автомобільних дорогах та залізницях;
- характеристики автомобільних доріг за винятком матеріалу покриття;
- цифрові характеристики лісу.

3.10. У зв'язку з тим, що основний картматеріал може мати застарілий зміст, як правило, він підлягає поновленню. Оновлення карти проводиться на основі:

- топографічних карт більш крупного масштабу, що мають сучасний зміст;
- матеріалів сучасної аерофотозйомки /космофотозйомки/;
- візуального обстеження місцевості;
- відомчих матеріалів картографічного значення.

При виявленні значних змін можуть створюватися оригінали поновлення.

3.11. Підготовка карти до видання виконується у відповідності з прийнятою технологією. З метою використання дублікатів діапозитивів карти масштабу 1:50 000, найбільш ефективним є метод подвійного копіювання та фотохімічного гравіювання.

Однак при незначній кількості змін, застосовується також виправлення безпосередньо на діапозитивах вручну або аплікаціями.

3.12. З одержаних монтажів діапозитивів виготовляють по одній діапозитивній копії та одному суміщеному двохсторонньому діапозитиву на матованому пластику для оновлення (на лицевій стороні зображення — синім, на звороті — червоним).

3.13. Виправлення змісту виконують на лицевій стороні діапозитива зняттям (зіскоблюванням) об'єктів, які зникли або змінились, а також заправляють дефекти монтажу. Тут же складають і наносять аплікаціями межі районів, міських, сільських і селищних Рад, землекористувачів і т. ін.

В результаті на такому оригіналі чітко розрізняються три групи об'єктів:

- зняті (або ті, що зникли) — червоного кольору;
- ті, що збереглися — темно-коричневого кольору;
- ті, що з'явилися або змінилися — в кольорах складання.

Виходячи з оригіналу поновлення виконують розвантаження роздільних діапозитивів (3.9.), на яких знімають (зіскоблюють) всі об'єкти, що зникли або змінилися, і залишають ті, що збереглися.

3.14. Потім із звороту оригіналу поновлення знімають зображення червоного кольору і одержують з нього абрисні копії на гравіювальних основах. Через те, що актинічними кольорами /кольорами складання/ на оригіналі поновлення будуть лише об'єкти, що з'явилися або змінилися, то вони будуть давати зображення на гравіювальних основах.

3.15. Це зображення гравірують на роздільних основах по кольорах видання, а потім способом вимивного рельєфу вводять у відповідні діапозитиви.

3.16. На одержаних діапозитивах проводять узгодження та ув'язку елементів, різні заправки. У подальшому вони використовуються в якості робочих діапозитивів.

3.17. Якщо зміни відбулися в елементах контуру, гідрографії і рельєфу, то виготовляють три дублікати, якщо тільки в елементах контуру — то один.

3.18. Складання карт, як правило, виконується з одночасною підготовкою її до видання.

Складання карт виконується лише окремих елементів, так як топографічні елементи змісту карти використовуються без змін за винятком вказаних в п.3.9.

Основна карта на основі даних районних служб доповнюється такими елементами:

3.18.1. Межі районів;

- міських Рад;
- селищних Рад;
- сільських Рад;
- землевласників та землекористувачів (не дрібніше 4 кв.см).

3.18.2. Підписами зображуються поряд з підписом населеного пункту наявність:

- районної Ради;
- міських Рад;
- селищних Рад;
- сільських Рад.

3.18.3. Підписами зображуються:

- назви колективних сільськогосподарських підприємств та інших господарств;
- назви об'єктів лісового господарства;
- складське господарство;
- база будівництва;
- водне господарство.

3.19. Основний зміст може бути доповнений підписами географічних назв (урочищ, могил, лісів, балок і т. ін.) з карт більш крупного масштабу.

3.20. Основний зміст карти доповнюється текстом, картами-врізками, таблицями.

3.20.1. Текст повинен давати загальну характеристику району, що картографується, і мати такі дані.

Місцезнаходження, з ким межує, площу, число жителів, кількість населених пунктів, міста і смт.

Зовнішні і внутрішні транспортні зв'язки.

Природні умови. Клімат, геологічні умови, корисні копалини, гідрогеологічні умови, ґрунти.

Комплексна оцінка території району.

3.20.2. Карти-врізки розміщуються на вільних місцях на внутрішній рамці і мають такий зміст:

1. Карта області з поділом на райони і виділеним районом.
2. План райцентру з назвами вулиць масштабі 1:10 000 — 1: 25 000.
3. Карта ґрунтів /1 : 500 000 /.
4. Освітні і позашкільні заклади — загальноосвітні школи /середні повні, основні, початкові/;
  - дитячі дошкільні установи;
  - позашкільні /будинки дітей та юнацтва, музичні школи, станції юних техніків і т. ін./

5. Охорона здоров'я та соціального забезпечення /лікарні, поліклініки, дільничні лікарні, амбулаторії, фельдшерсько-акушерські пункти, аптеки, будинки-інтернати для старих, санаторії і т. ін./.
6. Культура, мистецтво, фізична культура /районний будинок культури, сільські будинки культури, міські клуби, сільські клуби, кінотеатри, бібліотеки, музеї, стадіони, спортзали і т. ін./.
7. Торгівля та громадське харчування /їдальні, кафе, ресторани, бари, магазини промтоварні, продтоварні і т. ін./.
8. Побутове і комунальне обслуговування /будинки побуту, комплексні приймальні пункти, майстерні, лазні, банно- пральні комбінації, хімчистки і т. ін./.
9. Пам'ятники історії та культури /пам'ятники визначним діячам, воїнам-визволителям, землякам-односельчанам, голодомору і т.ін./.
10. Відділення зв'язку;
  - готелі та будинки для приїжджених;
  - об'єкти масового відпочинку /бази відпочинку, табори, пляжі, колективні сади/.
11. Пожежна служба.
12. Транспорт. Пасажирські перевезення.

3.20.3. Карта доповнюється таблицею розподілу земельного фонду та іншими таблицями, графіками, діаграмами.

3.21. Позарамкове оформлення складається з внутрішньої рамки (0,15 мм) та зовнішньої (на відстані 1 см товщиною 2 мм) та підписів індексів, що визначають сітку квадратів (синім кольором). У випадку граничного розміру карти зовнішня рамка може бути замінена на фонову.

Назва району дається великими літерами, як правило, врізкою в північно-східному або північно-західному куті рамки. Вихідні дані і знак охорони авторського права розміщуються під легендою карти.

У вихідних даних вказується: назва відомства, коли і ким складена карта (підприємство і його адреса), редактор, консультант, № замовлення, тираж, вихідні дані фабрики, знак охорони авторського права.

За східною рамкою вміщується підпис.

Зняття копій і розмноження карти може бути здійснено з дозволу Укргеодезкартографії.

Для друку карти використовуються, як правило, такі фарби: чорна, синя, жовта і червона /зелена, темнокоричнева/.

Додатки:

1. Типова легенда карти з фрагментом позарамкового оформлення.
2. Типовий опис району.
3. Типовий макет компоновки карт.
4. Типовий договір.